

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การปฏิบัติหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายในทะเล ปรากฏว่าได้มีกฎหมายหลายฉบับที่ได้มอบอำนาจและหน้าที่ในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวให้แก่ข้าราชการทหารเรือ สังกัดกองทัพเรือ เนื่องจาก หน่วยงานกองทัพเรือ นั้นมีความพร้อมในการปฏิบัติการในทะเล ทั้งในด้านยานพาหนะอาวุธยุทโธปกรณ์ และกำลังพล หากแต่การมอบอำนาจและหน้าที่ให้แก่เจ้าหน้าที่ทหารเรือในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายในทะเลนั้น ปรากฏว่าได้ก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ตามที่ได้รับมอบหมาย ส่งผลกระทบให้การป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายในทะเลนั้น เป็นไปอย่างไม่มีประสิทธิภาพ ซึ่งปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทหารเรือในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายในทะเลนั้น เกิดขึ้นเนื่องมาจากปัจจัย 2 ประการ กล่าวคือ บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ได้มอบอำนาจและหน้าที่ให้แก่เจ้าหน้าที่ทหารเรือ และเจ้าหน้าที่ทหารเรือผู้มีหน้าที่ในการบังคับใช้กฎหมาย จากการศึกษาพบว่าปัจจัยทั้งสองประการ ดังกล่าวนั้น ได้ส่งผลกระทบต่อการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทหารเรือโดยมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ได้มอบอำนาจและหน้าที่ให้แก่เจ้าหน้าที่ทหารเรือ

จากการศึกษาพบว่า เจ้าหน้าที่ทหารเรือได้รับมอบอำนาจและหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมาย ตามกฎหมายฉบับต่างๆ นั้นมีความแตกต่างกัน กล่าวคือบางฉบับได้มอบอำนาจและหน้าที่ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือเป็นพนักงานสอบสวน ซึ่งมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา บางฉบับได้มอบอำนาจและหน้าที่ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจในการสืบสวนและสอบสวนเบื้องต้น ในขณะที่อีกหลายฉบับได้มอบอำนาจและหน้าที่ให้แก่เจ้าหน้าที่ทหารเรือแต่เพียงอำนาจในการตรวจค้น จับกุม และนำตัวผู้ถูกจับกุมส่งให้พนักงานสอบสวนดำเนินการสอบสวนต่อไปเท่านั้น การที่กฎหมายได้มอบอำนาจและหน้าที่ให้แก่เจ้าหน้าที่ทหารเรือแตกต่างกันนี้เองทำให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติให้แก่เจ้าหน้าที่ทหารเรือ และยังส่งผลกระทบต่อกระบวนการยุติธรรมทางอาญาดังกล่าว เนื่องจากเจ้าหน้าที่ทหารเรือได้เข้ามามีบทบาทในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ในฐานะพนักงานสอบสวนตามกฎหมายบางฉบับซึ่งไม่น่าจะเป็นบทบาทที่เหมาะสมของเจ้าหน้าที่ทหารเรือ ความแตกต่างของบทบัญญัติแห่งกฎหมายฉบับ

ต่างๆ นี้เองที่ได้ก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่แก่เจ้าหน้าที่ทหารเรือ โดยจะขอกว่าถึงรายละเอียด ดังนี้

1.1 กฎหมายที่ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจในการสอบสวนคดีอาญาจากการศึกษา พบว่ามีกฎหมาย 2 ฉบับ ที่ได้มอบอำนาจในการสอบสวนคดีอาญาให้แก่เจ้าหน้าที่ทหารเรือ คือ พ.ร.บ.ให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างทางทะเล พ.ศ.2490 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2534 และพ.ร.บ.ว่าด้วยสิทธิการประมงในเขตการประมงไทย พ.ศ.2482 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2539 การที่กฎหมายมอบอำนาจและหน้าที่ให้แก่เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจในการสอบสวนคดีอาญา ทำให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีฐานะเป็นพนักงานสอบสวน ซึ่งเป็นองค์กรที่มีความสำคัญต่อการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา การที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีฐานะเป็นพนักงานสอบสวนคดีอาญานั้น ไม่ปรากฏว่าในประเทศอื่นเจ้าหน้าที่ทหารจะเข้ามามีบทบาทในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาแต่อย่างใด เว้นแต่ในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของทหารด้วยกันเอง ไม่เคยปรากฏว่าเจ้าหน้าที่ทหารจะเข้ามามีบทบาทในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาของพลเรือน นอกจากนี้ยังปรากฏว่ามีบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ให้อำนาจและหน้าที่แก่เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ให้อำนาจและหน้าที่แก่เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีลักษณะซ้ำซ้อนกับ พ.ร.บ.ให้อำนาจทหารเรือปราบปรามการกระทำผิดบางอย่างทางทะเลคือ พ.ร.บ.ว่าด้วยสิทธิการประมงฯ และ พ.ร.บ.การประมง ซึ่งในทางปฏิบัติเจ้าหน้าที่ทหารเรือสามารถอาศัยอำนาจตาม พ.ร.บ.ให้อำนาจทหารเรือฯ ได้ ซึ่งทำให้เกิดความสับสนในการปฏิบัติ

นอกจากนี้เมื่อพิจารณาถึงผลกระทบต่อ การดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาแล้ว จากการศึกษายังพบว่ามีได้มีการบัญญัติถึง พนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบสำนวน ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ทหารเรือเป็นพนักงานสอบสวนแต่อย่างใด ซึ่งย่อมส่งผลกระทบต่อ การรับสำนวนของพนักงานอัยการ และในเรื่องของพนักงานสอบสวนผู้รับผิดชอบสำนวนนี้ เป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างพนักงานสอบสวน และพนักงานอัยการในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญา หากแต่ในกฎหมายทั้งสองฉบับที่ได้มอบอำนาจสอบสวนคดีอาญาแก่เจ้าหน้าที่ทหารเรือ กลับมิได้มีการบัญญัติถึงในเรื่องนี้แต่อย่างใด และในการมอบอำนาจสอบสวนแก่เจ้าหน้าที่ทหารเรือ นั้น กลับปรากฏว่าหลักประกันสิทธิและเสรีภาพของประชาชนที่ถูกจับกุม และควบคุมตัวก็ได้มีการบัญญัติไว้แต่อย่างใด เช่นในเรื่องของสิทธิการประกันตัว หรือสิทธิในการมีทนายความ เป็นต้น บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ได้มอบอำนาจสอบสวนแก่เจ้าหน้าที่ทหารเรือ จึงมีลักษณะในการมอบอำนาจแก่เจ้าพนักงานของรัฐในการปฏิบัติการเท่านั้น มิได้มีการบัญญัติถึงการรับรองสิทธิและเสรีภาพของ

ประชาชนแต่อย่างใด ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น การมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจสอบสวนคดีอาญาในฐานะพนักงานสอบสวนจึงไม่น่าจะมีความเหมาะสมในการปฏิบัติแต่อย่างใด

1.2 กฎหมายที่ให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ทหารเรือในการสืบสวนสอบสวนเบื้องต้น

จากการศึกษาพบว่า การมอบอำนาจให้แก่เจ้าหน้าที่ทหารเรือในการสืบสวนสอบสวนเบื้องต้นนั้น น่าจะมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทหารเรือมากที่สุด เนื่องจากเจ้าหน้าที่ทหารเรือสมควรจะอยู่ในฐานะของผู้ช่วยเหลือพนักงานสอบสวนในการรวบรวมพยานหลักฐานเพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริง และนำตัวผู้กระทำความผิดมาลงโทษในเบื้องต้น ทั้งนี้เพราะเจ้าหน้าที่ทหารเรือมีโอกาสในการสัมผัสหรือใกล้ชิดกับข้อเท็จจริงในการกระทำความผิด เมื่อได้มีการตรวจพบการกระทำความผิด จึงสมควรมีอำนาจในการตรวจค้น จับกุม และนำตัวผู้ถูกจับกุมส่งให้พนักงานสอบสวนทำการสอบสวนต่อไป เจ้าหน้าที่ทหารเรือที่ได้รับมอบอำนาจย่อมเกิดความมั่นใจในการปฏิบัติกร และไม่ต้องกังวลเรื่องการสอบสวนคดีอาญาอีกด้วย

1.3 กฎหมายที่ให้อำนาจในการตรวจค้น จับกุม และนำตัวผู้ถูกจับกุม

การมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจแต่เพียงการตรวจค้น จับกุม และนำตัวผู้ถูกจับกุมส่งให้พนักงานสอบสวนเพื่อดำเนินการต่อไปนั้น เจ้าหน้าที่ทหารเรือมิได้อำนาจในการรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อส่งมอบให้กับพนักงานสอบสวนพร้อมกับผู้ถูกจับกุมได้ เนื่องจากมีอำนาจเพียงการตรวจค้น และจับกุมเท่านั้น ทำให้การรวบรวมพยานหลักฐานอาจจะกระทำได้ไม่เพียงพอต่อการดำเนินคดีอาญา เพราะเจ้าหน้าที่ทหารเรือในฐานะประจักษ์พยานที่มีโอกาสสัมผัสและใกล้ชิดข้อเท็จจริงในการกระทำความผิด ไม่มีอำนาจในการรวบรวมพยานหลักฐาน และเมื่อพนักงานสอบสวนได้รับตัวผู้ถูกจับกุมแล้ว การรวบรวมพยานหลักฐานโดยพนักงานสอบสวนย่อมกระทำได้อย่างยากลำบาก ดังนั้น นอกจากอำนาจในการปฏิบัติการในการป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดกฎหมายแล้ว สมควรที่จะมอบอำนาจในการรวบรวมพยานหลักฐานให้แก่เจ้าหน้าที่ทหารเรือด้วย เพื่อประโยชน์ในการดำเนินคดีอาญา

2. เจ้าหน้าที่ทหารเรือผู้บังคับใช้กฎหมาย

นอกจากความแตกต่างกันของบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทหารเรือแล้ว เจ้าหน้าที่ทหารเรือผู้บังคับใช้กฎหมาย ซึ่งได้รับการศึกษาอบรมมาทางด้านการเดินเรือ การยุทธการ การทหารและการใช้อาวุธนั้น เมื่อต้องมาทำหน้าที่ในฐานะพนักงานสอบสวน ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาแล้ว

การปฏิบัติหน้าที่ย่อมไม่สามารถกระทำได้อย่างมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้เนื่องจากเจ้าหน้าที่ทหารเรือนั้นมิได้รับการศึกษาอบรมโดยตรงทางด้านกฎหมายและการสอบสวนคดีอาญา การปฏิบัติหน้าที่โดยขาดความรู้ความเข้าใจ และประสบการณ์ในการสอบสวนคดีอาญานั้น ย่อมส่งผลกระทบต่อ การดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาทั้งระบบ บทบาทที่เหมาะสมและสอดคล้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ทหารเรือในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายในทะเล จึงน่าจะ ได้แก่บทบาทของผู้ช่วยเหลือพนักงานสอบสวนในการรวบรวมพยานหลักฐาน เพื่อพิสูจน์ข้อเท็จจริงและนำตัวผู้กระทำผิดมาลงโทษในเบื้องต้น กล่าวคือ ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจในการสืบสวนและสอบสวนเบื้องต้นในความคิดที่มีโทษทางอาญาที่เกิดขึ้นในทะเลและนำตัวผู้ถูกจับกุมส่งให้พนักงานสอบสวน ดำเนินการต่อไปโดยไม่ชักช้าเท่านั้น

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้น เพื่อให้การปฏิบัติของเจ้าหน้าที่ทหารเรือในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายที่เกิดขึ้นในทะเลเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และมีแนวทางในการปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกัน เนื่องจากหลักการในการให้อำนาจแก่เจ้าหน้าที่ทหารเรือมาจากหลักการเดียวกัน คือ เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีความพร้อมในการปฏิบัติการในทะเล การมอบอำนาจในการปฏิบัติการจึงควรจะเหมือนกันด้วย จึงสมควรมีการบัญญัติกฎหมายขึ้นมาเพื่อกำหนดถึงวิธีปฏิบัติในการป้องกันและปราบปรามการกระทำผิดกฎหมายในบริเวณน่านน้ำไทยให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน โดยการมอบอำนาจให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจในการสืบสวนสอบสวนเบื้องต้นเกี่ยวกับการกระทำผิดกฎหมายที่มีโทษทางอาญาในบริเวณน่านน้ำไทย และหากพบว่าจะมีหรือได้มีการกระทำผิดเกิดขึ้น ให้เจ้าหน้าที่ทหารเรือมีอำนาจในการจับกุมผู้กระทำผิดส่งให้พนักงานสอบสวน ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาดำเนินการต่อไป